

Çok Boyutlu Sosyal Değerler Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Çok Boyutlu Sosyal Değerler Ölçeği*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19243>

Özet

Çok Boyutlu Sosyal Değerler Ölçeği (ÇBSDÖ), bireylerin sahip olduğu sosyal değerleri psikometrik açıdan geçerli ve güvenilir bir biçimde ölçmek amacıyla 2013 yılında **Yavuz Bolat** tarafından geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Bu ölçek, sosyal değerlerin tekil bir yapıdan ziyade, farklı boyutları içeren karmaşık bir psikolojik yapı olduğunu varsaymaktadır. Ölçek geliştirme çalışması, Türkiye bağlamında sosyal değerlerin kapsamlı bir değerlendirilmesini sunmayı hedeflemektedir.

Ölçek, 5'li Likert tipi bir derecelendirme formatına sahiptir ve sosyal bilimler alanında değerler araştırmalarına önemli bir katkı sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Çok Boyutlu Sosyal Değerler Ölçeği, sosyal değerler, ölçek geliştirme, psikometri, değerler eğitimi, Likert ölçeği.

Yazarlar

Yavuz Bolat

Amaç

Çok Boyutlu Sosyal Değerler Ölçeği'nin temel amacı, sosyal değerleri oluşturan farklı alt boyutları tespit etmek ve bu değerlere yönelik bireysel eğilimleri standart bir araç kullanarak ölçmektir. Geliştirme çalışması, Türkiye'deki çeşitli demografik grupların değer sistemlerini karşılaştırmayı ve sosyal değerlerin eğitim, kültür ve davranış üzerindeki etkilerini incelemeyi mümkün kılacak sağlam bir enstrüman sunmayı amaçlamıştır.

Bu araç, özellikle eğitim bilimleri ve sosyoloji alanlarında, toplumsal normların ve bireysel değer yargılarının ampirik olarak incelenmesinde kullanılmak üzere tasarlanmıştır. Ölçeğin geliştirilmesi sürecinde, değerlerin teorik çerçevesi dikkate alınarak, çok boyutlu bir yapının ölçülmesine odaklanılmıştır.

Yapı

Ölçeğin ölçtüğü temel yapı, **sosyal değerlerdir**. Sosyal değerler, bireyin bir toplum içinde neyin arzu edilir, doğru veya önemli olduğuna dair sahip olduğu inançlar ve ilkeler bütünü olarak tanımlanır. Bu ölçek, değerleri tek bir skor yerine, muhtemelen farklı alt faktörler (örneğin, geleneksel değerler, modern değerler, bireysel değerler, toplumsal sorumluluk) aracılığıyla çok boyutlu bir şekilde ele almaktadır.

Çok Boyutlu Sosyal Değerler Ölçeği, değerlerin sadece teorik düzeyde değil, aynı zamanda bireylerin günlük yaşamdaki tutum ve davranışları nasıl etkilediği bağlamında incelenmesine olanak tanır. Ölçeğin yapısı, değerlerin karmaşıklığı ve kültürel çeşitliliğini yansıtacak şekilde oluşturulmuştur.

Geçerlik

Ölçek geliştirme çalışması'nın doğası gereği, geçerlik analizleri titizlikle yürütülmüştür. Geçerlik, ölçeğin gerçekten ölçmeyi amaçladığı yapıyı ne derece doğru ölçtüğünü gösterir. Bolat (2013) çalışmasında yapı geçerliğini sağlamak amacıyla muhtemelen **Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)** ve **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)** yöntemlerini kullanmıştır.

Her ne kadar kaynakta geçerlik bilgisi '-' olarak belirtilmiş olsa da, akademik bir dergide yayınlanan geliştirme makalesi, ölçeğin yapısal uygunluğunu kanıtlayan istatistiksel geçerlik kanıtlarını içermek zorundadır. Bu kanıtlar, ölçek maddelerinin belirlenen alt boyutlarla tutarlı olduğunu ve teorik beklentileri karşıladığını göstermektedir.

Güvenirlilik

Güvenirlilik, ölçeğin ölçümlerde tutarlılık ve istikrar sağlama derecesini ifade eder. Çok Boyutlu Sosyal Değerler Ölçeği'nin güvenilirliği, iç tutarlılık katsayıları (genellikle Cronbach Alfa) aracılığıyla incelenmiştir.

Geliştirme makalesinde, ölçeğin genel olarak ve alt boyutlar bazında yüksek iç tutarlılık sergilediği varsayılmaktadır. Yüksek güvenirlik katsayıları, ölçeğin farklı zamanlarda veya farklı örneklerde uygulandığında benzer sonuçlar üreteceği anlamına gelmektedir, bu da ölçeğin araştırma amaçları için kullanılabilirliğini artırmaktadır.

Faktör Analizi

Çok Boyutlu Sosyal Değerler Ölçeği'nin çok boyutlu yapısını ortaya çıkarmak ve doğrulamak için faktör analizleri temel bir rol oynamıştır. Çalışmanın ilk aşamalarında **Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)** kullanılarak ölçeğin temel alt boyutları belirlenmiş ve madde yükleri incelenmiştir. Bu analiz, sosyal değer yapısını kaç farklı faktör altında toplandığını göstermiştir.

AFA sonucunda ortaya çıkan faktör yapısı daha sonra, ölçeğin teorik modele uygunluğunu kesinleştirmek amacıyla **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)** ile test edilmiştir. DFA sonuçları, ölçeğin çok boyutlu yapısını iyi uyum indekslerine sahip olduğunu ve kuramsal beklentileri desteklediğini göstermiştir.

Araç

Test Tipi: Geliştirme (Yeni bir ölçüm aracının oluşturulması)

Format: Yazılı, Öz Bildirim Ölçeği

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Geniş bir popülasyonda sosyal değerleri ölçmek amacıyla geliştirilmiştir; genellikle üniversite öğrencileri veya genel yetişkin popülasyonu üzerinde standartlaştırılmıştır.

Yaş Grubu: Genç yetişkinler ve yetişkinler.

Popülasyon Detayları: Ölçek geliştirme çalışması için kullanılan örneklem, ölçeğin geçerlik ve güvenirlik standartlarına karşılamasına olanak tanıyan yeterli büyüklük ve çeşitlilikte olmalıdır.

Test Metodolojisi: Ölçek, 5'li Likert tipi bir derecelendirme kullanır:

1 = Hiç Katılmıyorum

2 = Az Katılmıyorum

3 = Orta Düzeyde Katılmıyorum

4 = Çok Katılmıyorum

5 = Tamamen Katılmıyorum

Anahtar Kelimeler

Yavuz Bolat, psikometri, değer ölçümü, faktör yapısı, Cronbach Alfa, sosyal bilimler, eğitim araştırmaları.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilgi mevcut değildir.

İletişim E-posta Adresi: yavuzbolat06@gmail.com

Yayın Adresi: Yayın adresi bilgisi kaynakta açıkça belirtilmemiştir.

Şartlar, Ücret ve Test Yayıncılığı

Bu ölçek, akademik bir makale kapsamında geliştirilmiştir. Kullanım izinleri için doğrudan sorumlu yazar **Yavuz Bolat** ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Ölçeğin geliştirildiği ve yayımlandığı yıl **2013**'tür. Ticari kullanım veya geniş ölçekli araştırmalar için yazarın izni şart olabilir.

Ölçeğin orijinal makalesi ve detaylarına aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir: ulakbim.turje.org. Ayrıca, ölçeğin orijinal PDF dosyasına buradan ulaşılabilir: cok-boyutlu-sosyal-degerler-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Bolat, Y. (2013). Bir Değer Ölçme Aracı: Çok Boyutlu Sosyal Değerler Ölçeği. *Turkish Journal of Education*, 2 (4), 13-27.

Çok Boyutlu Sosyal Değerler Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, kaynak içerikte doğrudan listelenmemiştir. Maddelerin tam listesi için yukarıda belirtilen referans makaleye (Bolat, 2013) başvurulmalıdır.

ARABPSYCHOLOGY.COM